

Aan: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Betreft: Reactie op consultatie Lokale aanpak Nationaal Isolatieprogramma

15-11-2022

Geachte heer, mevrouw,

De gemeenten in de RES regio Rotterdam - Den Haag werken samen aan een betaalbaar, betrouwbaar, veilig, schoon energiesysteem voor al onze inwoners. Vanuit deze samenwerking heeft een aantal gemeenten in de regio eerder input gegeven op de Lokale aanpak van het Nationaal Isolatieprogramma. Vanuit de samenwerking, en de eerdere reacties van onze kant, willen 17 gemeenten vanuit de RES regio Rotterdam-Den Haag een reactie geven op het huidige voorstel voor de lokale aanpak van het Nationaal isolatieprogramma.

Ten eerste zijn we blij dat er is gekozen voor een SPUK als wijze om deze regeling in te vullen. Dit sluit aan bij de werkwijze die wij eerder hebben voorgesteld. In de uitvoering van de SPUK-regeling zien wij echter een aantal belangrijke aandachtspunten, waar wij hieronder graag nader op ingaan.

Gemeenten aan zet om te regisseren. Dit vraagt meer flexibiliteit in de inzet op organisatie en proces

In het klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten de regie krijgen op het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. Regie om zelf hun eigen aanpak vorm te kunnen geven. Deze regeling is in haar opzet -waarin vaste percentages worden gegeven voor besteding aan maatregelen, begeleiding en proceskosten voor een vooraf vastgesteld aantal woningen- beperkend bij het invullen van onze regierol. Hierbij lijkt het rijk ervan uit te gaan dat de isolatieaanpak grotendeels samenvalt met de in de transitievisie aangekondigde wijkaanpakken. Echter, dit is, zeker met de focus op energiearmoede geen gegeven. Er kan dus ook niet vanuit worden gegaan dat uitvoeringskosten beperkt zullen zijn zoals in het IAK (punt 7) wordt gesteld.

Meerjarige aanpak stimuleren met regeling tot 2030

De huidige regeling wordt ingezet voor slechts twee jaar: 19% van de middelen die waren aangekondigd in het nationaal isolatieprogramma worden met deze regeling vrijgegeven voor 2023-2024. Dit terwijl er indicatief nog 823,32 miljoen vrijkomt in de jaren 2025-2030 (aangepaste regeling bekend in 2024). De huidige regeling is strak omlijnd met doelstellingen en vereisten waarop het geld mag worden uitgegeven. Dit strookt niet met de ambitie uit het Nationaal Isolatieprogramma, waar gemeenten verantwoordelijk zijn om tot aan 2030 een *meerjarige aanpak* op te zetten voor een isolatieaanpak voor de slechtste labels (p12 van het nationaal isolatieprogramma). Het zou logischer zijn de regeling in te richten voor de periode 2023-2030 met een herijkmoment per eind 2024 op basis van de ervaringen tot dan toe.

Vertrouwen specifieke doelgroepen winnen en de aanpak van VvE's kost meer tijd

Gemeenten in onze regio zijn al hard bezig met isolatieaanpakken en geven de aanpak daarvan vorm, ook in relatie tot de aanpak van energiearmoede. Juist de lastig te bereiken doelgroep die in deze regeling wordt benaderd vraagt om een aanpak van 4 tot 6 jaar. Communicatie moet leiden tot opgebouwd vertrouwen, om daadwerkelijk maatregelen te treffen. De focus op het behalen van meetbare resultaten binnen 3,5 jaar leidt in onze ogen tot perverse prikkels waarbij de eenvoudigste woningen en doelgroepen worden aangepakt, en niet de beoogde doelgroep.

De regeling is expliciet opgezet om ook VvE's te kunnen ondersteunen. Veel gemeenten in onze regio hebben een groot aandeel woningen in VvE bezit. Eerder hebben wij al aandacht gevraagd voor de complexe situatie in een VvE met meerdere typen woningeigenaren (particuliere verhuurders, eigenaar-bewoners en woningcorporaties). Deze regeling lijkt hieraan tegemoet te komen door de regeling ook open te stellen voor slecht geïsoleerde woningen waarvoor een gemengde vereniging bestaat. Echter wordt niet duidelijk hoe het ministerie dit in de praktijk voor zich ziet. Een VvE bestaat uit meerdere appartementen, met veelal verschillende energielabels. Deze regeling kan dus vaak niet een hele VvE helpen, maar enkel die appartementen binnen een VvE met een slecht energielabel. Dit sluit niet aan bij onze ervaring hoe VvE's succesvol te begeleiden met energiebesparing. Ook de doorlooptijd van deze regeling, met circa 3,5 jaar voor opzetten, uitvoeren en verantwoorden van de besteding van middelen komt niet overeen met praktijkervaringen, waarbij een doorlooptijd van 4-6 jaar benodigd blijkt. Ook hier komt weer naar voren dat voor het begeleiden van een VvE een lange adem nodig is met bijbehorende budgetten voor ondersteuning, en dat je langjarig moet kunnen garanderen dat er middelen zijn voor deze ondersteuning en het nemen van maatregelen. Enkel dan kunnen we voor VvE's de betrouwbare partner zijn die zij nodig hebben.

Behoeftte aan meer middelen voor ondersteuning

Deze regeling heeft als beoogd gevolg dat eigenaar-bewoners en VvE's ondersteuning krijgen van de gemeente bij het isoleren van de woning (IAK punt 7). Hiernaast is de regeling expliciet bedoeld om ook bewonersinitiatieven te steunen. Echter dient 70% van de middelen te worden besteed aan daadwerkelijke isolatiemaatregelen.

Onze ervaring is dat juist de doelgroep van deze regeling -particuliere woningeigenaren die niet zelfstandig tot maatregelen overgaat- een grote behoefte heeft aan ondersteuning. Deze ondersteuning is niet enkel financieel. Uitgaande van 20% budget voor ondersteuning en het beschikbare budget van €1.460,- per woning is er circa €300 euro beschikbaar voor gerichte ondersteuning per woning. Onze partners in de wijken laten weten dat je voor dit bedrag uit kan gaan dat je ongeveer 1 bezoek per woning kan uitvoeren. Dit is te weinig om te kunnen garanderen dat er in 75% van de woningen in de aanpak daadwerkelijk maatregelen worden getroffen (Artikel 6 1a). Juist bewonersinitiatieven hebben behoefte aan hulp bij het uitvoeren van hun ondersteunende rol, en het is de vraag of deze regeling daadwerkelijk kan worden ingezet om hen te ondersteunen.

Verantwoording vereenvoudigen

Wij begrijpen de wens om een goede monitoring en verantwoording af te leggen. Tegelijkertijd roepen wij op om deze doelmatig en eenvoudig te houden, en verantwoording en monitoring neer te leggen bij de instantie die deze gegevens beheert. Gemeenten hebben geen overzicht in ISDE en SVVE aanvragen. Dit overzicht heeft de Rijksoverheid via RVO. Het ophalen van deze gegevens vraagt onnodig extra inzet van gemeenten die niet ten koste komt aan het uitvoeren van maatregelen.

Hiernaast wordt er gevraagd om woningen met slechte labels aan te geven. Dit is gebaseerd op energielabels vanuit de definitie van het Besluit energieprestatie gebouwen. Echter, er zijn momenteel zowel indicatieve labels als labels die zijn vastgesteld met verouderde methodieken op de markt. Gemeenten kunnen zelf bij de verantwoording geen onderscheid maken in de verschillende labelsoorten. Wij gaan ervan uit dat de overheid zich bewust is dat we daarmee in onze verantwoording bij indicator 1 en 6 ook geen uitsluitel kunnen geven over het type label.

Wat vragen wij:

Op basis van de hierboven genoemde aandachtspunten vragen wij het ministerie om de volgende zaken te wijzigen in de regeling Lokale aanpak Nationaal Isolatieprogramma:

1. Geef in deze regeling gemeenten vertrouwen en zicht op continuïteit in de vormgeving en inrichting van de regeling en het aan te vragen bedrag dat tot en met 2030 per gemeente beschikbaar komt, zodat gemeenten hun meerjarige programmatische aanpak hierop kunnen inrichten.
2. Gebruik de eerste jaren voor het opzetten van deze aanpak: Schaf voor de eerste jaren het gegarandeerde percentage uit Artikel 6 1a. Evalueer de regeling tussentijds en kom in een vervolg op deze regeling met een op de praktijk gebaseerd percentage.
3. Maak geen onderscheid tussen het percentage van de middelen die besteed moeten worden aan energiebesparende isolatiemaatregelen (artikel 6, 1d) en gerichte ondersteuning (artikel 6, 1b). Geef gemeenten het vertrouwen dat wij weten hoe deze lastige doelgroep het best te begeleiden naar het nemen van maatregelen.
4. Verleng de tijd waarbinnen maatregelen moeten worden genomen naar 5 jaar t.b.v. begeleiding van VvE's.
5. Schrap indicator 7 uit de sisa verantwoording.

Tot slot

Deze consultatiereactie is ingediend namens de onderstaande gemeenten in de RES regio Rotterdam- Den Haag:

Gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk

E. Ketelaar,

Teamleider Energietransitie en Klimaatadaptatie

Gemeente Brielle

A. A. Schoon,

Wethouder ruimtelijke ordening en duurzaamheid

Gemeente Capelle aan den IJssel

S. Geissler,

Wethouder duurzaamheid

Gemeente Delft

E.M. Speetjens MSc,

Programmamanager Energietransitie

Gemeente Krimpen aan den IJssel

W. Tempel,

Wethouder duurzaamheid

Gemeente Lansingerland

M. Muis,

Wethouder duurzaamheid, wonen en burgerparticipatie

Gemeente Maassluis

H. Groen,

Clustermanager Stad

Gemeente Midden-Delfland
Ir. M. Oderwald-Ruijsbroek,
Wethouder Duurzaamheid en Sociaal Domein

Gemeente Nissewaard
C. Hottentot,
Wethouder Duurzaamheid

Gemeente Pijnacker-Nootdorp
F.J.M. van Kuppeveld,
Wethouder Energietransitie

Gemeente Rijswijk
College van B&W

Gemeente Rotterdam
Drs. A.B. van de Craats,
Afdelingsmanager Duurzaamheid/ Stadsontwikkeling

Gemeente Westland
E.J.G. Bakker,
Strategisch regisseur Duurzaamheid

Gemeente Westvoorne
L. van der Pol,
Wethouder

Gemeente Wassenaar
A. van Sloten,
Wethouder Natuur, Klimaat en Mobiliteit

Gemeente Zoetermeer
B.G. Velzen,
Wethouder Sociale Zaken & Duurzaamheid